

Handläggare

Camilla Nguyen
0152-290 52

Socialnämnden

Uppsägning av LOV-avtal Allegio

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar om

1. uppsägning av avtal med Allegio Omsorg AB organisationsnummer: 559019-7975, avtal daterad 2021-06-02

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden beslutade 2021-10-27 att föreslå kommunfullmäktige besluta att avveckla tillämpningen lagen om valfrihetssystem (LOV) inom hemtjänsten i Strängnäs kommun och i stället upphandla en privat hemtjänstleverantör enligt LOU.

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktig fattade beslut om att avveckla valfrihetssystemet inom hemtjänsten i Strängnäs kommun under våren 2022.

Enligt punkt 1.9 *Upphörande av avtal* i Förfrågningsunderlag - valfrihet inom hemtjänst stå det följande:

” Om kommunen fattar beslut om att inte längre tillämpa valfrihet i hemtjänsten upphör avtalet med utföraren efter uppsägning. Uppsägningen ska vara skriftlig och träder i kraft senast 12 månader efter uppsägningen.”

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför inga övriga konsekvenser.

Uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag, SN § 17, 2022-01-26, Konkurrensutsättning av hemtjänst

Protokollsutdrag, KS § 25, 2022-02-16, Konkurrensutsättning av hemtjänst

Protokollsutdrag, KF § 39, 2022-03-28 Konkurrensutsättning av hemtjänst

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Allegio Omsorg AB

Marjo Savelius
Socialchef

Camilla Nguyen
Utvecklare/Controller

SN § 17

SN/2021:119 - 790

Konkurrensutsättning av hemtjänst

Beslut

Socialnämnden beslutar att

1. godkänna förstudien, daterad 2021-12-14 med kompletterande uppgifter.

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. avveckla lagen om valfrihetssystem (LOV),
2. upphandla delar av hemtjänsten enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

Yrkanden

Maud Richthoff (SD) yrkar avslag till liggande förslag.

Mikael Lagergren (M) yrkar bifall till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer avslag mot bifall till liggande förslag och finner att socialnämnden bifaller förslaget.

Reservationer

Maud Richthoff (SD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:
Jag reserverar mig mot beslutet att godkänna förstudien angående konkurrensutsättning av hemtjänsten, samt avsluta LOV och börja upphandla enligt LOU. Jag känner att förstudien inte lyckas övertyga mig och att denna förändring med att köpa upp med fördelningen 50/50 och dela in i geografiska områden är det som bör göras i dagens läge.

Många kommuner tänker i dessa banor, men någon erfarenhet finns inte i dagsläget och ingen har gjort denna förändring. Vad innebär detta för brukarna och de gamla? De gamla är prio ett och vad händer med den övertaliga personen? En del har valt att köpa upp flera aktörer även om målet är 50/50. En del kommuner har hamnat i centrala förhandlingar, så det inte är något som kan genomföras lättvindigt. Förslaget ger säkert en besparing för kommunen, men kvalitet för de gamla får det aldrig göras avkall från. Kvalitén idag är hög i hemtjänsten och kan bli ännu högre vilken väg man än väljer.

Anser kommunen i första hand skall gå till botten med de höga kostnaderna per timme som är höga jämfört med andra kommuner. Jag tror inte LOVen är skyldig till allt. Tror man kan få ner kostnaderna med bättre planering och rutiner, ta personalen till hjälp för att hitta smarta och effektivare sätt att arbeta på. Varför lyckas andra kommuner med så mycket lägre kostnader.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Slutligen är valfriheten en central fråga och kommer bli än viktigare, då de som kommer behöva framöver är pensionärer som är vana att ställa krav och inte bara bli tilldelad personal. Man måste få kunna byta personal eller företag om man inte känner att det fungerar.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet till socialnämnden för att klargöra inbördes ordning och otydligheter i förslag till beslut.

Förstudien kompletteras efter nämndbeslut 2021-10-27 och lyfter resonemang kring olika upphandlingsförfarande samt för- och nackdelar kring förslaget på upphandlingsfördelningen mellan kommunalutförare och privata hemtjänstutförare.

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Strängnäs kommun beslutade i juni 2010 att lag (2008:962) om valfrihetsystem (LOV) ska tillämpas inom tjänstekategorin hemtjänst enligt 3 kap. 6 § socialtjänstlagen (2001:453) (SoL).

Valfrihetsystemet infördes 2012. Ett valfrihetsystem utan ett aktivt deltagande från brukare. Efter snart 10 år av valfrihetsystemet LOV noteras att antalet privata hemtjänstutförare att välja mellan har minskat samt antalet brukare som nyttjat sin möjlighet till att byta utförare har varit få. Det är viktigt att hemtjänsten har god och jämn kvalitet så att brukaren kan få stöd och fortsätta levast den valda livsstilen och känna trygghet. En förändring av hemtjänsten i Strängnäs från lag om valfrihet (LOV) till ett system som utifrån lagen om offentlig upphandling (LOU) skulle innebära att brukares möjlighet att välja hemtjänstutförare försvinner. Då många brukare i Strängnäs kommun redan nu valt att inte nyttja valfriheten till sin fullo innebär en övergång från valfrihetsystemet LOV till upphandling enligt LOU ingen större omställning för nämndens hemtjänstbrukare.

Valet av utförare i Strängnäs gäller endast för hemtjänst under dagtid. Larmutryckningar och hjälp under natten utförs av en kommunal utförare. Med ett system utifrån upphandling enligt LOU skulle även larmutryckningar inkluderas. Detta skulle innebära en ökad kontinuitet för brukarna. Sedan införande av valfrihetsystemet har nämnden fått en ökad kostnad för utförandet av hemtjänsten. Flertal försök till effektiviseringar och omorganiseringar har gjorts under åren för att få lägre kostnader.

Bredning

Utredaren har genom en omvärldsbevakning och kontakt med SKR:s nätverksgrupper kommit i kontakt med kommuner som har genomfört eller har beslutat om att avveckla LOV och istället upphandla hemtjänstutförare enligt LOU. Utredaren har under förstudien intervjuat representanter och granskat förfrågningsunderlag och rapporter från andra kommuner.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Utredaren har även haft en dialog med Seniorrådet angående uppdraget från socialnämnden.

Utredaren har informerat ledningen och cheferna både den kommunala och privata hemtjänstutförarna om nämndens uppdrag.

Erfarenheter från andra kommuner

Flertal kommer ser över sitt valfrihetsystem och försöker hitta ett sätt att effektivisera organisationen kring hemtjänsten. Allt fler kommuner ser över möjligheten att avveckla valfrihetsystemet och istället upphandla enligt lagen om offentligt upphandling LOU.

En kort beskrivning av fyra kommuner som har valt att upphandla enligt LOU presenteras i förstudien.

Även skillnaderna mellan systemet LOV och LOU presenteras i förstudien.

Sammanfattning förstudie

Strängnäs kommun och socialnämnden har sedan införandet av valfrihetsystemet 2012 genomfört flertal omorganisationer inom hemtjänstens verksamheter för att öka kvalitén och minska på kostnaderna inom den kommunala hemtjänstverksamheten.

Nämnden har en högkvalitet hos både kommunala och privat hemtjänstutförare, dock har kostnaderna för den kommunala hemtjänsten ökat sedan införandet av valfrihetsystemet. Ersättningen som hemtjänstutförandet erhåller täcker inte alla kostnader för utförandet av hemtjänsten. Majoriteten av de privat utförare som har avvecklat sina verksamheter har haft svårt att bära sin egen ekonomi och haft svårt att gå runt på ersättningen som de får av nämnden.

Omorganisationerna har inte lett till minskade kostnader eller ökade kvalitén inom hemtjänsten. Det har endast resulterat i ökade kostnader och samma höga kvalitét.

Strängnäs kommun har en av de högsta kostnader per hemtjänsttagare i hela landet. Strängnäs har den nästa högsta kostnader per hemtjänsttagare i jämförbara kommun.

Vad som kan noteras är att om ett anbud vid upphandling av LOU hamnar på en medelkostnad kan kostnaderna per år bli lägre, 18, 7 mkr vid 50 % upphandling, 22, 3 mkr vid 70 % upphandling och vid 80 % upphandling 29, 5 mkr.

Förstudien förslag

Utredaren har kommit fram till att en upphandling enligt LOU skulle gynna och effektivisera verksamheten. En upphandling enligt LOU och en kravställning som fokusera på kvalitén inom hemtjänsten skulle innebära en minskad administration.

Upphandling enligt LOU:

- en privat hemtjänstutförare
- förenkla ersättningsmodellen, fast årsersättning

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

- upphandla 50 % av volymen
- leverantören svara på larm inom sitt geografiska område
- utveckla nuvarande organisation för kvalitetsuppföljning
- kommunens HSL organisation behåller ansvaret för delegerad hälso- och sjukvård

Förslaget innebär att den kommunala utföraren är verksamma och har ett mindre geografisk område. Detta ger större utrymme för att ökar brukarfokusen och kvalitén inom den kommunala hemtjänsten och bibehålla kvalitetskraven på den upphandlade leverantören.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Målet med förslaget är att det ska öka kvalitén och minska kostnaderna inom hemtjänsten.

Förslaget kan innebär en kostnadsreducering för nämnden, till följd av minskade administrativa kostnaderna och ett mindre geografiska område samt minskad volym för den kommunala hemtjänsten.

Att upphandla 50 % av volymen innebär en kostnadsreducering på ca 3,2 miljoner.

Beräkningarna är exklusive minskade lokalkostnader och minskade personalkostnader. Procentinsatsen är exklusive beställda och utförda hemtjänsttimmar under natten. Det innebär att den totala besparingen för alla verksamheter som berörs är högre än 3,2 miljoner.

En förenklad ersättningsmodell kommer att tas fram innan upphandlingen enligt LOU.

Barnkonsekvenser

Förslaget innebär inga konsekvenser för barnen. En leverantör som upphandlas enligt LOU har fortfarande samma krav på att beakta barnperspektivet som leverantörer inom LOV systemet. Utförare av hemtjänst betraktar alltid barnperspektivet då det kan finnas barn hos individerna som är i behov av hemtjänst.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför konsekvenser för medarbetarna inom hemtjänsten i form av nya geografiska hemtjänstområden och eventuellt en ny arbetsgivare för anställda inom den privata hemtjänsten. Som följd av beslutet kan det uppstå ett behov av en organisationsjustering inom den kommunala hemtjänstverksamheten.

Uppföljning

Uppföljning sker kontinuerligt under annonseringen och uppföljning av godkända utförare sker systematisk under avtalstid.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, Konkurrensutsättning av hemtjänst, 2021-12-14

Skrivelse, Förstudie - Konkurrensutsättning av hemtjänst, 2021-12-14

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 25

D.nr. KS/2021:610 - 790

Konkurrensutsättning av hemtjänst

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. avveckla tillämpningen av lagen om valfrihetssystem (LOV),
2. upphandla delar av hemtjänsten enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

Yrkanden

Jan Rudengren (L) yrkar på att ärendet återremitteras med motiveringen:

1. Förstudien är undermålig och uppfyller inte kraven som ställs i ”Konkurrensprogram för Strängnäs kommun”
2. Kommunfullmäktige har inte mandat att fatta beslut om att avveckla lagen om valfrihetssystem (LOV).
3. Attsats 2 i förslag till kommunfullmäktige är otydligt.

Anders Härnbro (S) yrkar avslag till Jan Rudengrens (L) återremissyrkande.

Anders Härnbro (S) yrkar bifall till liggande förslag.

Catharina De Geer (KD) yrkar på avslag till liggande förslag med motiveringen:

Kvalitén på hemtjänsten är idag lika god, när den utförs av de privata aktörerna som av kommunen.

Då kostnaden är lägre hos de privata aktörerna, anser vi att det är rätt att öka den privata verksamheten ytterligare. Däremot vill vi Kristdemokraterna att LOV bibehålls för att ge den enskilde hemtjänsttagaren valfrihet även framöver.

Björn Karlsson (SD) och Maud Richtoff (SD) yrkar bifall till Catharina De Geers (KD) avslagsyrkande.

Jan Rudengren (L) yrkar på avslag till liggande förslag med motiveringen:

1. Förstudien skall inte godkännas då den är tendenslös, saknar analys och evidens på slutsatserna samt att den inte uppfyller kraven i ”Konkurrensprogram för Strängnäs kommun”.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

2. Första attsatsen i förslag till kommunfullmäktige skall avslås.
Kommunfullmäktige har inte mandat att fatta beslut om att avveckla lagen om valfrihetssystem (LOV). Det strider mot Regeringsformen. Riksdagen är den lagstiftande församlingen, och en lag får inte ändras eller upphävas på annat sätt än genom lag (Regeringsformen Kap. 8, 18§)
3. Andra attsatsen i förslag till kommunfullmäktige avslås och ändras till: att hemtjänsten privatiseras till 100 %, med tillämpning av Lagen om valfrihetssystem (LOV). Detta ger en årlig besparing på över 50mkr och viktigare att det ger en kvalitetsökning för ”brukarna.”

Anders Härnbro (S) yrkar avslag till Jan Rudengrens (L) avslagsyrkande.

Mikael Lagergren (M) yrkar på följande ändring i attsats ett:

1. avveckla tillämpningen av lagen om valfrihetssystem (LOV),

David Aronsson (V) och Maria Nerby (C) yrkar bifall till Mikael Lagergrens (M) ändringsyrkande.

David Aronsson (V) yrkar på avslag till attsats två i liggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om det är kommunstyrelsens avsikt att ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställer avslag mot bifall till Mikael Lagergrens (M) ändringsyrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Ordföranden ställer avslag mot bifall till attsats två enligt liggande förslag och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Reservationer

Catharina De Geer (KD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

Kvalitén på hemtjänsten är idag lika god, när den utförs av de privata aktörerna som av kommunen.
Då kostnaden är lägre hos de privata aktörerna, anser vi att det är rätt att öka den privata verksamheten ytterligare. Däremot vill vi Kristdemokraterna att LOV bibehålls för att ge den enskilde hemtjänsttagaren valfrihet även framöver.

Björn Karlsson (SD) och Maud Richtoff (SD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

Vi reserverar oss mot beslutet att avsluta LOV och att

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

börja upphandla enligt LOU. De gamla står i centrum för oss sverigedemokrater och att de får en så god omvårdnad som möjligt är prion nr ett. Då kvalitén i nuläget är god både hos kommunen och de befintliga LOV- företagen finner vi ingen anledning att avveckla LOV'en. De privata utför uppdraget med de pengar som tilldelats och dessutom till lägre kostnad än kommunen. Dessutom är valfriheten något vi inte gör avkall på och eftersom denna försvinner med LOU är valet enkelt.

Protokollsanteckning

Maud Richtoff (SD) begär att få följande anteckning till protokollet:

I socialnämndens protokoll är motiveringen till reservation felaktigt antecknad. Det ska stå "övertaliga personalen" och inte personen, samt att ordet "hemtjänst" saknas i det avslutande stycket efter "behöva".

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet till socialnämnden för att klargöra inbördes ordning och otydligheter i förslag till beslut.

Förstudien kompletteras efter nämndbeslut 2021-10-27 och lyfter resonemang kring olika upphandlingsförfarande samt för- och nackdelar kring förslaget på upphandlingsfördelningen mellan kommunalutförare och privata hemtjänstutförare.

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Strängnäs kommun beslutade i juni 2010 att lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) ska tillämpas inom tjänstekategorin hemtjänst enligt 3 kap. 6 § socialtjänstlagen (2001:453) (SoL).

Valfrihetssystemet infördes 2012. Ett valfrihetssystem utan ett aktivt deltagande från brukare. Efter snart 10 år av valfrihetssystemet LOV noteras att antalet privata hemtjänstutförare att välja mellan har minskat samt antalet brukare som nyttjat sin möjlighet till att byta utförare har varit få. Det är viktigt att hemtjänsten har god och jämn kvalitet så att brukaren kan få stöd och fortsätta levas den valda livsstilen och känna trygghet. En förändring av hemtjänsten i Strängnäs från lag om valfrihet (LOV) till ett system som utifrån lagen om offentlig upphandling (LOU) skulle innebära att brukares möjlighet att välja hemtjänstutförare försvinner. Då många brukare i Strängnäs kommun redan nu valt att inte nyttja valfriheten till sin fullo innebär en övergång från valfrihetssystemet LOV till upphandling enligt LOU ingen större omställning för nämndens hemtjänstbrukare.

Valet av utförare i Strängnäs gäller endast för hemtjänst under dagtid. Larmutryckningar och hjälp under natten utförs av en kommunal utförare. Med ett system utifrån upphandling enligt LOU skulle även larmutryckningar inkluderas. Detta skulle innebära en ökad kontinuitet för brukarna.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Sedan införande av valfrihetsystemet har nämnden fått en ökad kostnad för utförandet av hemtjänsten. Flertal försök till effektiviseringar och omorganiseringar har gjorts under åren för att få lägre kostnader.

Bredning

Utredaren har genom en omvärldsbevakning och kontakt med SKR:s nätverksgrupper kommit i kontakt med kommuner som har genomfört eller har beslutat om att avveckla LOV och istället upphandla hemtjänstutförare enligt LOU. Utredaren har under förstudien intervjuat representanter och granskat förfrågningsunderlag och rapporter från andra kommuner.

Utredaren har även haft en dialog med Seniorrådet angående uppdraget från socialnämnden.

Utredaren har informerat ledningen och cheferna både den kommunala och privata hemtjänstutförarna om nämndens uppdrag.

Erfarenheter från andra kommuner

Flertal kommer ser över sitt valfrihetsystem och försöker hitta ett sätt att effektivisera organisationen kring hemtjänsten. Allt fler kommuner ser över möjligheten att avveckla valfrihetsystemet och istället upphandla enligt lagen om offentligt upphandling LOU.

En kort beskrivning av fyra kommuner som har valt att upphandla enligt LOU presenteras i förstudien.

Även skillnaderna mellan systemet LOV och LOU presenteras i förstudien.

Sammanfattning förstudie

Strängnäs kommun och socialnämnden har sedan införandet av valfrihetsystemet 2012 genomfört flertal omorganisationer inom hemtjänstens verksamheter för att öka kvalitén och minska på kostnaderna inom den kommunala hemtjänstverksamheten.

Nämnden har en högkvalitet hos både kommunala och privat hemtjänstutförare, dock har kostnaderna för den kommunala hemtjänsten ökat sedan införandet av valfrihetsystemet. Ersättningen som hemtjänstutförandet erhåller täcker inte alla kostnader för utförandet av hemtjänsten. Majoriteten av de privat utförare som har avvecklat sina verksamheter har haft svårt att bära sin egen ekonomi och haft svårt att gå runt på ersättningen som de får av nämnden.

Omorganisationerna har inte lett till minskade kostnader eller ökade kvalitén inom hemtjänsten. Det har endast resulterat i ökade kostnader och samma höga kvalitét.

Strängnäs kommun har en av de högsta kostnader per hemtjänsttagare i hela landet. Strängnäs har den nästa högsta kostnader per hemtjänsttagare i jämförbara kommun.

Vad som kan noteras är att om ett anbud vid upphandling av LOU hamnar på en medelkostnad kan kostnaderna per år bli lägre, 18, 7 mkr vid 50 % upphandling, 22, 3 mkr vid 70 % upphandling och vid 80 % upphandling 29, 5 mkr.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Förstudien förslag

Utredaren har kommit fram till att en upphandling enligt LOU skulle gynna och effektivisera verksamheten. En upphandling enligt LOU och en kravställning som fokusera på kvalitén inom hemtjänsten skulle innebära en minskad administration.

Upphandling enligt LOU:

- en privat hemtjänstutförare
- förenkla ersättningsmodellen, fast åsättning
- upphandla 50 % av volymen
- leverantören svara på larm inom sitt geografiska område
- utveckla nuvarande organisation för kvalitetsuppföljning
- kommunens HSL organisation behåller ansvaret för delegerad hälso- och sjukvård

Förslaget innebär att den kommunala utföraren är verksam och har ett mindre geografiskt område. Detta ger större utrymme för att öka brukarfokuset och kvalitén inom den kommunala hemtjänsten och bibehålla kvalitetskraven på den upphandlade leverantören.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Målet med förslaget är att det ska öka kvalitén och minska kostnaderna inom hemtjänsten.

Förslaget kan innebära en kostnadsreducering för nämnden, till följd av minskade administrativa kostnader och ett mindre geografiskt område samt minskad volym för den kommunala hemtjänsten.

Att upphandla 50 % av volymen innebär en kostnadsreducering på ca 3,2 miljoner.

Beräkningarna är exklusive minskade lokalkostnader och minskade personalkostnader. Procentinsatsen är exklusive beställda och utförda hemtjänsttimmar under natten. Det innebär att den totala besparingen för alla verksamheter som berörs är högre än 3,2 miljoner.

En förenklad ersättningsmodell kommer att tas fram innan upphandlingen enligt LOU.

Barnkonsekvenser

Förslaget innebär inga konsekvenser för barnen. En leverantör som upphandlas enligt LOU har fortfarande samma krav på att beakta barnperspektivet som leverantörer inom LOV systemet. Utförare av hemtjänst betraktar alltid barnperspektivet då det kan finnas barn hos individerna som är i behov av hemtjänst.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför konsekvenser för medarbetarna inom hemtjänsten i form av nya geografiska hemtjänstområden och eventuellt en ny arbetsgivare för anställda inom den privata hemtjänsten. Som följd av beslutet kan det uppstå ett behov av en organisationsjustering inom den kommunala hemtjänstverksamheten.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Uppföljning

Uppföljning sker kontinuerligt under annonseringen och uppföljning av godkända utförare sker systematisk under avtalstid.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag, SN § 17, 2022-01-26, Konkurrensutsättning av hemtjänst
Skrivelse, Förstudie - Konkurrensutsättning av hemtjänst, 2021-12-14

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KF § 39

D.nr. KS/2021:610 - 790

Konkurrensutsättning av hemtjänst

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

1. avveckla tillämpningen av lagen om valfrihetssystem (LOV),
2. upphandla delar av hemtjänsten enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

Yrkanden

Margaretha Furustrand (L) yrkar på att ärendet återremitteras med följande motivering:

- Förslaget är mycket oklart. Hur hemtjänsten ser ut efter beslutet framgår inte.
- De som har och behöver hemtjänst är inte det centrala för reformförslaget, snarare förvaltningens perspektiv.
- Förstudien ger inte en analys av olika lösningar såsom t.ex. bolagisering av den kommunala hemtjänsten, behållande av ”brukares” valfrihet. Dessa aspekter bör utredas vidare.

Niclas Samuelsson (STRP) och Jan Rudengren (L) yrkar bifall till Margaretha Furustrands (L) återremissyrkande.

Georg Lagerstedt Örsbäcken (C), Leif Hård (S), Jacob Högfeldt (M) och Mikael Lagergren (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag

David Aronsson (V) och Ingela Bengtsson (MP) yrkar bifall till attsats ett i kommunstyrelsens förslag.

David Aronsson (V) och Ingela Bengtsson (MP) yrkar avslag till attsats två i kommunstyrelsens förslag.

Björn Karlsson (SD), Maud Richtoff (SD), Niclas Samuelsson (STRP) och Margaretha Furustrand (L) yrkar avslag till kommunstyrelsens förslag.

Tomas Aldrin Walter (KD) och Catharina De Geer (KD) yrkar avslag till kommunstyrelsens förslag med följande motivering:

Kvalitén på hemtjänsten är idag lika god när den utförs av de privata aktörerna som av kommunala. Då kostnaden är lägre hos de privata aktörerna anser vi att det är rätt att öka den privata verksamheten ytterligare. Däremot vill vi Kristdemokrater att LOV bibehålls för att ge den enskilde hemtjänsttagaren valfrihet även framöver.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Beslutsgång

Ordföranden frågar om det är kommunfullmäktiges mening att ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag.

Omröstning begärs och följande voteringsproposition godkänns: Den som röstar för att ärendet ska avgöras idag röstar JA och den som röstar för att ärendet ska återremitteras röstar NEJ.

JA röstar Jacob Högfeldt (M), Magnus Stuart (M), Maria Ehrnfelt (M), Mikael Lagergren (M), Inger Jansson (M), Gunnar Boman (M), Kenneth Larsson (M), Barbro Hedengren (M), Anncharlotte Nilsson (M), Jan Heiniö (M), Donald Wedel (M), Kerstin Dahlström (M), Monica Lindell Rylén (S), Leif Hård (S), Ingrid Fäldt (S), Torbjörn Johansson (S), Wailith Edstein (S), Louice Nilsson (S), Angela Andersson (S), Leif Lindström (S), Ragnhild Andersson (S), Magnus Brandel (S), Maj-Britt Magnusson (S), Krister Lumme (S), Georg Lagerstedt Örsbäcken (C), Roger Steen (C), Erik Granbeck (C), David Aronsson (V), Henrik Sjödahl (V), Yvonne Knuutinen (V), Catharina De Geer (KD), Tomas Aldrin Walter (KD), Ingela Bengtsson (MP), Bengt Karlsson (M), Ewa Thalén Finné (M), Lilian Lagergren (M), Sandrina Moretti (V) och Christoffer Sonesson (KD).

NEJ röstar Margaretha Furustrand (L), Niclas Samuelsson (STRP) och Jan Rudengren (L).

AVSTÅR gör Roger Richthoff (SD), Björn Karlsson (SD), Jan Kihlstenius (SD), Maud Richthoff (SD), Lennart Eriksson (SD) och Anders Kroné (SD).

EJ RÖSTAT Nils Gunnar Westerberg (M).

Med siffrorna 38 JA, 3 NEJ och 6 som AVSTÅR samt 1 EJ RÖSTAT så finner ordföranden att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställer avslag mot bifall till attsats ett i kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige bifaller attsats ett i kommunstyrelsens förslag.

Ordföranden ställer avslag mot bifall till attsats två i kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige bifaller attsats två i kommunstyrelsens förslag.

Reservationer

Margaretha Furustrand (L) och Jan Rudengren (L) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

- Förslaget är mycket oklart. Hur hemtjänsten ser ut efter beslutet framgår inte.
- De som har och behöver hemtjänst är inte det centrala för reformförslaget, snarare förvaltningens perspektiv.
- Förstudien ger inte en analys av olika lösningar såsom t.ex. bolagisering av den kommunala hemtjänsten, behållande av "brukares" valfrihet. Dessa aspekter bör utredas vidare.

Niclas Samuelsson (STRP) reserverar sig mot beslutet med samma motivering som Margaretha Furustrand (L) och Jan Rudengren (L).

Catharina De Geer (KD), Tomas Aldrin Walter (KD) och Christoffer Sonesson (KD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Kvalitén på hemtjänsten är idag lika god när den utförs av de privata aktörerna som av kommunala. Då kostnaden är lägre hos de privata aktörerna anser vi att det är rätt att öka den privata verksamheten ytterligare. Däremot vill vi Kristdemokrater att LOV bibehålls för att ge den enskilde hemtjänsttagaren valfrihet även framöver.

Björn Karlsson (SD), Maud Richtoff (SD), Roger Richtoff (SD), Jan Kihlstenius (SD), Lennart Eriksson (SD) och Anders Kroné (SD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

Vi reserverar oss mot beslutet att avsluta LOV och att börja upphandla enligt LOU. De som behöver omsorg står i centrum för oss sverigedemokrater och att de får en så god omvårdnad är prion nummer ett. Då kvalitén i nuläget är god både hos kommunen och de befintliga LOV-företagen finner ingen anledning att avveckla LOV´en. De privata utför uppdraget med de pengar som tilldelats och dessutom till lägre kostnad än kommunen. Dessutom är valfriheten något vi inte gör avkall på och eftersom denna försvinner med LOU är valet enkelt.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet till socialnämnden för att klargöra inbördes ordning och otydligheter i förslag till beslut.

Förstudien kompletteras efter nämndbeslut 2021-10-27 och lyfter resonemang kring olika upphandlingsförfarande samt för- och nackdelar kring förslaget på upphandlingsfördelningen mellan kommunalutförare och privata hemtjänstutförare.

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Strängnäs kommun beslutade i juni 2010 att lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) ska tillämpas inom tjänstekategorin hemtjänst enligt 3 kap. 6 § socialtjänstlagen (2001:453) (SoL).

Valfrihetssystemet infördes 2012. Ett valfrihetssystem utan ett aktivt deltagande från brukare. Efter snart 10 år av valfrihetssystemet LOV noteras att antalet privata hemtjänstutförare att välja mellan har minskat samt antalet brukare som nyttjat sin möjlighet till att byta utförare har varit få. Det är viktigt att hemtjänsten har god och jämn kvalitet så att brukaren kan få stöd och fortsätta levas den valda livsstilen och känna trygghet. En förändring av hemtjänsten i Strängnäs från lag om valfrihet (LOV) till ett system som utifrån lagen om offentlig upphandling (LOU) skulle innebära att brukares möjlighet att välja hemtjänstutförare försvinner. Då många brukare i Strängnäs kommun redan nu valt att inte nyttja valfriheten till sin fullo innebär en övergång från valfrihetssystemet LOV till upphandling enligt LOU ingen större omställning för nämndens hemtjänstbrukare.

Valet av utförare i Strängnäs gäller endast för hemtjänst under dagtid. Larmutryckningar och hjälp under natten utförs av en kommunal utförare. Med ett system utifrån upphandling enligt LOU skulle även larmutryckningar inkluderas. Detta skulle innebära en ökad kontinuitet för brukarna. Sedan införande av valfrihetssystemet har nämnden fått en ökad kostnad för utförandet av hemtjänsten. Flertal försök till effektiviseringar och omorganiseringar har gjorts under åren för att få lägre kostnader.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Beredning

Utredaren har genom en omvärldsbevakning och kontakt med SKR:s nätverksgrupper kommit i kontakt med kommuner som har genomfört eller har beslutat om att avveckla LOV och istället upphandla hemtjänstutförare enligt LOU. Utredaren har under förstudien intervjuat representanter och granskat förfrågningsunderlag och rapporter från andra kommuner.

Utredaren har även haft en dialog med Seniorrådet angående uppdraget från socialnämnden.

Utredaren har informerat ledningen och cheferna både den kommunala och privata hemtjänstutförarna om nämndens uppdrag.

Erfarenheter från andra kommuner

Flertal kommer ser över sitt valfrihetsystem och försöker hitta ett sätt att effektivisera organisationen kring hemtjänsten. Allt fler kommuner ser över möjligheten att avveckla valfrihetsystemet och istället upphandla enligt lagen om offentligt upphandling LOU.

En kort beskrivning av fyra kommuner som har valt att upphandla enligt LOU presenteras i förstudien. Även skillnaderna mellan systemet LOV och LOU presenteras i förstudien.

Sammanfattning förstudie

Strängnäs kommun och socialnämnden har sedan införandet av valfrihetsystemet 2012 genomfört flertal omorganisationer inom hemtjänstens verksamheter för att öka kvalitén och minska på kostnaderna inom den kommunala hemtjänstverksamheten.

Nämnden har en högkvalitet hos både kommunala och privat hemtjänstutförare, dock har kostnaderna för den kommunala hemtjänsten ökat sedan införandet av valfrihetsystemet. Ersättningen som hemtjänstutförandet erhåller täcker inte alla kostnader för utförandet av hemtjänsten. Majoriteten av de privat utförare som har avvecklat sina verksamheter har haft svårt att bära sin egen ekonomi och haft svårt att gå runt på ersättningen som de får av nämnden.

Omorganisationerna har inte lett till minskade kostnader eller ökade kvalitén inom hemtjänsten. Det har endast resulterat i ökade kostnader och samma höga kvalitét.

Strängnäs kommun har en av de högsta kostnader per hemtjänsttagare i hela landet. Strängnäs har den nästa högsta kostnader per hemtjänsttagare i jämförbara kommun.

Vad som kan noteras är att om ett anbud vid upphandling av LOU hamnar på en medelkostnad kan kostnaderna per år bli lägre, 18, 7 mkr vid 50 % upphandling, 22, 3 mkr vid 70 % upphandling och vid 80 % upphandling 29, 5 mkr.

Förstudien förslag

Utredaren har kommit fram till att en upphandling enligt LOU skulle gynna och effektivisera verksamheten. En upphandling enligt LOU och en kravställning som fokusera på kvalitén inom hemtjänsten skulle innebära en minskad administration.

Upphandling enligt LOU:

- en privat hemtjänstutförare
- förenkla ersättningsmodellen, fast årsersättning
- upphandla 50 % av volymen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

- leverantören svara på larm inom sitt geografiska område
- utveckla nuvarande organisation för kvalitetsuppföljning
- kommunens HSL organisation behåller ansvaret för delegerad hälso- och sjukvård

Förslaget innebär att den kommunala utföraren är verksamma och har ett mindre geografisk område. Detta ger större utrymme för att ökar brukarfokusen och kvalitén inom den kommunala hemtjänsten och bibehålla kvalitetskraven på den upphandlade leverantören.

Ekonomiska konsekvenser

Målet med förslaget är att det ska öka kvalitén och minska kostnaderna inom hemtjänsten.

Förslaget kan innebär en kostnadsreducering för nämnden, till följd av minskade administrativa kostnaderna och ett mindre geografiska område samt minskad volym för den kommunala hemtjänsten.

Att upphandla 50 % av volymen innebär en kostnadsreducering på ca 3,2 miljoner.

Beräkningarna är exklusive minskade lokalkostnader och minskade personalkostnader. Procentinsatsen är exklusive beställda och utförda hemtjänsttimmar under natten. Det innebär att den totala besparingen för alla verksamheter som berörs är högre än 3,2 miljoner.

En förenklad ersättningsmodell kommer att tas fram innan upphandlingen enligt LOU.

Barnkonsekvenser

Förslaget innebär inga konsekvenser för barnen. En leverantör som upphandlas enligt LOU har fortfarande samma krav på att beakta barnperspektivet som leverantörer inom LOV systemet. Utförare av hemtjänst betraktar alltid barnperspektivet då det kan finnas barn hos individerna som är i behov av hemtjänst.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför konsekvenser för medarbetarna inom hemtjänsten i form av nya geografiska hemtjänstområden och eventuellt en ny arbetsgivare för anställda inom den privata hemtjänsten. Som följd av beslutet kan det uppstå ett behov av en organisationsjustering inom den kommunala hemtjänstverksamheten.

Uppföljning

Uppföljning sker kontinuerligt under annonseringen och uppföljning av godkända utförare sker systematisk under avtalstid.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag, KS § 25, 2022-02-16, Konkurrensutsättning av hemtjänst
Protokollsutdrag, SN § 17, 2022-01-26, Konkurrensutsättning av hemtjänst
Skrivelse, Förstudie - Konkurrensutsättning av hemtjänst, 2021-12-14

Beslutet skickas till

Socialnämnden

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------